

DATOS IDENTIFICATIVOS

Sexualidade e saúde

Materia	Sexualidade e saúde			
Código	005G130V01912			
Titulación	Grao en Educación Social			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Análise e intervención psicosocioeducativa			
Coordinador/a	Rodríguez Castro, Yolanda			
Profesorado	Lameiras Fernández, María Rodríguez Castro, Yolanda			
Correo-e	yrcastro@uvigo.es			
Web	http://https://www.facebook.com/PT1ourense?ref=tn_tnmn			
Descrición xeral	Partimos da premisa de que o desenvolvemento integral da persona pasa por recoñecer a importancia e o valor da educación afectivo-sexual, que debe ser contemplada como un dereito do individuo de recibir unha educación integral, e dentro dun eixe coeducativo no que se prime o traballo de valores igualitarios de corresponsabilidade e respecto. Xa que a sexualidade, como dimensión fundamental da persoa, discorre inseparable da nosa realidade e identidade persoal, e o mesmo tempo dende a súa dimensión interpersoal-relacional permítenos aproximarnos conxuntamente a afectividade e a súa manifestación.			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B2	Xerar redes sociais, contextos, procesos e recursos educativos e sociais
B3	Intervir como mediador social, cultural e educativo
B4	Coñecer, analizar e investigar os contextos sociais e educativos
B5	Deseñar, implementar e avaliar programas e proxectos socioeducativos
B6	Xestionar, dirixir, coordinar e organizar institucións e recursos socioeducativos
C1	Integrar criticamente os supostos teóricos, filosóficos, históricos, sociolóxicos, psicolóxicos, pedagóxicos, culturais, políticos, legislativos que están na base dos procesos de intervención socioeducativa
C2	Estar capacitado/a para o diagnóstico e a mediación na prevención e resolución de conflitos en condicións de desigualdade e crises en comunidades socioeducativas
C5	Coñecer os fundamentos do deseño e uso dos medios, recursos e estratexias para a intervención socioeducativa e incorporalos nos diferentes ámbitos de acción socioeducativa
C6	Comprender a traxectoria da educación social e a configuración do seu campo e identidade profesional, a nivel comunitario, estatal, europeo e internacional
C7	Manexar con criterio métodos e estratexias de investigación cuantitativas e cualitativas, e aplicalas ás realidades socioeducativas
C8	Potenciar estruturas e procesos de participación e acción comunitaria, aplicando programas e técnicas de intervención (dinámica de grupos, motivación, negociación e promoción da asertividade...)
C10	Desenvolver programas e proxectos no ámbito da educación especializada (menores, necesidades educativas especiais, centros de saúde, condutas adictivas, institucións penitenciarias, e persoas e colectivos en risco de exclusión...)
C11	Organizar e administrar proxectos e servizos culturais, ambientais, de lecer e tempo libre
C15	Deseñar, aplicar e avaliar programas para a inserción social e laboral

C19	Administrar, coordinar e supervisar entidades, equipamentos e grupos, en función de diferentes contextos e necesidades
D2	Planificación e organización
D3	Comunicación oral e escrita na/s lingua/s materna/s con apertura a outros códigos lingüísticos, en especial, as linguas cooficiais na comunidade galega
D9	Capacidade para integrarse e comunicarse con expertos doutras áreas e en distintos contextos
D10	Recoñecemento e respecto de a diversidade e multiculturalidade
D13	Autonomía na aprendizaxe
D14	Adaptación a situacións novas
D18	Apertura á aprendizaxe ao longo de toda a vida
D20	Orientación á calidade

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Pór ao estudante en contacto co rico pasado que fundamenta a construción do coñecemento científico en torno a sexualidade humana	A1 A3	B4	C1 C6	D10 D13
Promover a comprensión dos importantes vínculos que poden establecerse entre a sexualidade e o afecto, e as repercusións do que eres ten na expresión da sexualidade	A3	B3	C1 C5 C7	D3 D9 D10
Adestrar no manexo de técnicas para o deseño e a implementación de programas de educación afectivo-sexual	A5	B2 B3 B5 B6	C2 C5 C8 C10 C11 C15 C19	D2 D10 D14 D18 D20

Contidos

Tema	
Bloque I. O ESTUDIO CIENTÍFICO DA SEXUALIDADE HUMANA	- O ESTUDIO DA SEXUALIDADE HUMANA: FUNDAMENTACION DO SEU ESTUDIO CIENTIFICO NO SECULO XIX. - HACIA A FORMALIZACIÓN DO ESTUDIO "CIENTÍFICO" DA SEXUALIDADE HUMANA: A ENTRADA NO SÉCULO XX. - O ESTUDIO CIENTIFICO DA SEXUALIDADE NA SEGUNDA MITADE DO SÉCULO XX: A CONSOLIDACIÓN
Bloque II. SEXUALIDADE E IDENTIDADES: ESPACIOS PARA A TRANSGRESIÓN	- APORTACIÓNS BIOLOXICISTAS - APORTACIÓNS CONSTRUCTIVISTAS - HACIA UNHA CONCEPTUALIZACIÓN DA SEXUALIDADE - DESENROLO DA IDENTIDADE SEXO/XÉNERO - OUTRAS IDENTIDADES LEXÍTIMAS: - INTERSEXUALIDADE: MÁIS ALÁ DA DICOTOMÍA PENE-VAXINA - TRANSEXUALIDADE E TRANSXENERISMO - HOMOSEXUALIDADE E LESBIANISMO
Bloque III SEXUALIDAD: DA REPRODUCCIÓN A AFECTIVIDADE E OS PLACERES	- OS CRITERIOS DA SAUDE SEXUAL - O ESTUDIO DA CONDUCTA SEXUAL E DA AFECTIVIDADE - EMBARAZOS NON DESEXADOS - AS ITS E VIH/SIDA - VIOLENCIA DE XÉNERO - AGRESIÓN SEXUAL E ABUSOS SEXUAIS A MENORES.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	2	4
Lección maxistral	19	0	19
Traballo tutelado	5	45	50
Traballo tutelado	15	20	35
Presentación	3	2	5
Exame de preguntas obxectivas	1	36	37

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición

Actividades introductorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Traballo tutelado	O/a estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc.
Traballo tutelado	O/a estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor.
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio,...

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	O traballo tutelado levarase a cabo na aula nos grupos medianos e tamén a través dos HORARIOS TUTORÍAS das docentes responsables da materia: consultar na páxina web da Facultade de Educación e Traballo Social Ademais, os e as estudantes podrán comunicarse coas docentes a través do correo electrónico o de Moovi.

Avaliación

Descrición		Cualificación		Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Traballo tutelado	Traballo grupal: diseño e a implementación dun programa de educación sexual dirixido a un determinado colectivo (obligatorio).	70	A5	B2 B4 B5 B6	C2 C8 C10 C11 C15 C19	D2 D9 D10 D13 D14 D18
Presentación	Exposición da implementación do programa de educación sexual.	10			C7	D2 D3 D20
Exame de preguntas obxectivas	examen de 30 preguntas de tres opcións de resposta	20	A1 A3 A5		C1 C5 C7	

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado que non alcance o 80% da asistencia nas sesións presenciais (teóricas e/ou prácticas) pasará á modalidade de avaliación non asistente que consistirá en:

- Proba obxectiva tipo test do manual da materia de referencia: 6 puntos (60% da nota). - Seleccionar e desenvolver 30 actividades de cada tema (total 3 temas: 90 actividades) do manual de Sexualidade e Saúde: proposta didáctica (Rodríguez et al., 2014). 4 puntos (40% da nota). O alumnado non asistente debe entregar o traballo o día do exame en Moovi no espazo creado. No caso de que un/a alumno/a non teña superada a materia, as competencias non adquiridas serán avaliadas novamente na convocatoria de Xullo. As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso académico. Segundo a normativa vixente, con independencia da súa asistencia ou non ás clases, o alumnado gozará de condicións equivalentes de avaliación. As datas oficiais dos exames e de revisións poden consultarse na web da Facultade de Educación e Traballo Social.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

- Lameiras, M., Carrera, M. V. & Rodríguez-Castro, Y., **Sexualidad y Salud. El estudio de la sexualidad humana desde la perspectiva de género.**, Servicio Publicacións da Universidade de Vigo., 2013
- Rodríguez-Castro, Y., Lameiras, M. Carrera, M. V. & Alonso, P., **Sexualidade e Saúde. Proposta didáctica**, Servicio Publicacións da Universidade de Vigo., 2014
- Lameiras, M., Rodríguez-Castro, Y. Ojea, M. & Dopereiro, M., **Programa AGARIMOS: Programa coeducativo de desarrollo psicoafectivo y sexual.**, Pirámide, 2004, 2010 (2ª ed.)
- Lameiras, M. & Carrera, M.V., **Educación sexual. De la teoría a la práctica**, Pirámide, 2010
- Rodríguez-Castro, Y., Alonso, P., Gónzález, A. & Carrera, M., **Spanish attitudes towards sexting: validation of a scale.**, <http://dx.doi.org/10.1016/j.chb.2017.03.049>, 2017

Bibliografía Complementaria

Rodríguez Castro, Y., Lameiras Fernández, M., Carrera Fernández, M.V. y Failde, J.M., **Aproximación conceptual al sexismo ambivalente: Estado de la cuestión**, 2009

Rodríguez-Castro, Y., Lameiras-Fernández, & Carrera-Fernández, M. V., **Amor y Sexismo: una peligrosa relación en los y las adolescentes gallegos/as.**, doi: 10.17979/reipe.2015.0.02.234, 2015

Rodríguez-Castro, Y., Lameiras-Fernández, M., Carrera Fernández, M. V. & Alonso Ruido, P., **Violencia en las relaciones de pareja de adolescentes gallegos/as.**, <https://doi.org/10.17979/reipe.2017.0.2.2277>, 2017

Rodríguez-Castro, Y., Alonso, P., Lameiras, M. & Failde, J.M., **Del sexting al cibercontrol en las relaciones de pareja de adolescentes españoles: análisis de sus argumentos.**, <http://dx.doi.org/10.14349/rfp.2018.v50.n3.4>, 2018

Lameiras, M., Carrera, M. V. & Rodríguez Castro, Y., **La educación sexual: un derecho en la "lista de espera" del sistema educativo en España.**, 2019

Rodríguez Castro, Y., Lameiras, M., Carrera, M. V. y Vallejo, P., **La fiabilidad y validez de la escala de mitos hacia el amor: las creencias de los y las adolescentes.**, 2013

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Intervención en saúde e educación social/O05G130V01902

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Habilidades sociais en educación social/O05G130V01404

Mediación en conflitos e situacións de violencia/O05G130V01502

Plan de Continxencias

Descrición

PASO 10: PLAN DE CONTINXENCIAS

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

Metodoloxías docentes que se manteñen:

As metodoloxías docentes serán as mesmas nos tres escenarios, dado que foron deseñadas para facilitar unha transferencia fluída desde un escenario 100% presencial a outro 100% en remoto. En calquera caso, a única diferenza atinxe ao espazo non que se desenvolverá a actividade. No posible escenario de ensinanza mixta ou semipresencial, as metodoloxías levaríanse a cabo de modo semipresencial e virtual. Por outra banda, no escenario de ensinanza a distancia, as metodoloxías previstas adaptaríanse a una modalidade de execución virtual.

Metodoloxías docentes que se modifican:

Non se modifica a dinámica propia de ningunha metodoloxía docente, excepto, como se di no apartado anterior, a súa modalidade de execución, presencial e virtual (no caso dun escenario mixto); e exclusivamente virtual (no caso dun escenario a distancia).

Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (tutorías):

No potencial escenario de docencia semipresencial, as sesións de tutorización poderán realizarse presencialmente e/ou no despacho virtual, baixo a modalidade de concertación previa e no horario que se estableza. No caso dun escenario docente na modalidade a distancia, a tutorización realizarase unicamente polos medios telemáticos mencionados.

Modificacións (se proceder) dos contidos a impartir:

Non hai modificacións nos contidos a impartir.

Bibliografía adicional para facilitar a auto-aprendizaxe:

A bibliografía adicional será proporcionada ao longo do desenvolvemento da materia.

Outras modificacións:

□ Ferramentas para a docencia virtual. No escenario de docencia semipresencial, ademais da docencia presencial nas aulas, a actividade docente virtual impartirase mediante Campus Integra e preverase asemade o uso de Moovi como reforzo, e sen prexuízo doutras medidas que se poidan adoptar para garantir a accesibilidade do alumnado aos contidos docentes.

□ No escenario de docencia a distancia, a actividade docente realizarase exclusivamente de modo virtual.

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

Non hai cambios nin nos instrumentos nin nos criterios de avaliación establecidos na guía docente ordinaria.

Probas pendentes que se manteñen:

Todas as probas propostas na guía docente para as vindeiras convocatorias, mantéñense en calquera das tres modalidades de ensinanza previstas: presencial, mixta e a distancia, para o curso 2021-22. Os criterios de avaliación, así como a súa ponderación sobre a nota final, se manteñen, tanto para o alumnado asistente, coma para o non asistente. Os procedementos ou tipoloxía de probas de avaliación, tampouco se modifican no seu contido, pero si no seu modo de execución, no caso dos dous potenciais escenarios docentes extraordinarios previstos. Así, no caso de estar nunha situación de ensinanza mixta ou semipresencial, as probas de avaliación poderán ser organizadas de modo presencial, dependendo das instalacións e medios dispoñibles. Se non fose posible facelas presencialmente, combinaríase a modalidade presencial coa virtual ou realizaríanse exclusivamente de forma virtual.

Se a situación é de ensinanza a distancia, todas as probas de avaliación realizaranse de modo virtual.

Probas que se modifican

Para o curso 2021-2022, non hai modificacións nas probas de avaliación, agás no referido á modalidade de avaliación: presencial ou virtual, dependendo do escenario sanitario no que se leve a cabo a docencia.

Novas probas:

Non se prevén novas probas de avaliación.

Información adicional

Non hai.
